

Розвиток цифрової економіки України в умовах воєнного стану

Ємець Анатолій,

здобувач вищої освіти спеціальності D3 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Анотація: У роботі проаналізовано стан та особливості розвитку цифрової економіки України в умовах воєнного стану. Досліджено роль цифрових технологій як стратегічного інструменту забезпечення економічної стійкості та безперервності державного управління після повномасштабного вторгнення. Розглянуто адаптаційні механізми ІТ-сектору, цифровізацію агропромислового комплексу, трансформацію галузі електронної комерції та заходи щодо підтримання стабільності цифрової інфраструктури. Виявлено ключові виклики, зокрема дефіцит інвестицій, міграцію людського капіталу та посилення кіберзагроз. Обґрунтовано, що подальша цифрова трансформація та інтеграція в європейський економічний простір є визначальними факторами успішного повоєнного відновлення.

Ключові слова: цифрова економіка, воєнний стан, цифровізація публічних послуг, ІТ-сектор, електронна комерція, цифрова стійкість, післявоєнне відновлення, кібербезпека, AgriTech.

Розвиток цифрової економіки України в умовах воєнного стану набув стратегічного значення для збереження економічної стабільності держави. Повномасштабне вторгнення російської федерації у 2022 році спричинило масштабні руйнування виробничої та транспортної інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, втрату підприємств і вимушену міграцію мільйонів громадян. У цих умовах цифрові технології стали одним із ключових інструментів забезпечення безперервності економічних процесів і функціонування державного управління [1]. Дослідження впливу цифрового розриву на розвиток регіонів засвідчують, що рівень цифрової доступності безпосередньо корелює зі стійкістю територій в умовах війни.

Одним із найяскравіших проявів розвитку цифрової економіки стала активна цифровізація публічних послуг та управлінських процесів [2]. Характеризуючи особливості розвитку цифрової економіки під час війни, науковці підкреслюють роль електронних сервісів у підтримці бізнесу, соціальної сфери та адміністративного управління. Впровадження дистанційних механізмів взаємодії дало змогу громадянам отримувати адміністративні документи, реєструвати бізнес, оформлювати соціальну допомогу та користуватися державними послугами незалежно від безпекової ситуації.

Важливу роль у структурі цифрової економіки відіграє ІТ-сектор, який продемонстрував значну стійкість і здатність до релокації [3]. Дослідження

впливу цифрової трансформації на економіку та якість життя підтверджують, що цифрові галузі стали одним із драйверів макроекономічної стабільності. Значна частина компаній оперативно перемістила свої команди до безпечніших регіонів України або за кордон, зберігши контракти та валютні надходження. Розвиток дистанційної зайнятості додатково підвищив гнучкість ринку праці та сприяв збереженню людського капіталу.

Суттєві зміни відбулися і в сфері електронної комерції [4]. В умовах воєнної нестабільності, цифрової трансформації та поширення мобільних технологій електронна торгівля стала одним із найбільш адаптивних сегментів економіки. Підприємства активніше впроваджували цифрові платіжні системи, автоматизовані сервіси обробки замовлень і сучасні логістичні рішення, що дозволило частково компенсувати втрати традиційної офлайн-торгівлі.

Окремим стратегічним напрямом розвитку цифрової економіки в умовах війни стала цифровізація аграрного сектору, що є критично важливим для забезпечення продовольчої безпеки держави. Впровадження інноваційних рішень у сфері AgriTech, зокрема використання геоінформаційних систем (ГІС), супутникового моніторингу посівів та цифрових платформ для управління логістикою агропродукції, дозволило підприємствам адаптуватися до умов обмеженого доступу до територій та ризиків мінування. Цифровізація агроменеджменту забезпечує прозорість обліку ресурсів, оптимізацію виробничих витрат та ефективне управління ланцюгами постачання, що безпосередньо сприяє підтримці експортного потенціалу України та стійкості сільських територій [6].

Не менш важливим чинником стала стійкість цифрової інфраструктури. Попри регулярні ракетні обстріли та пошкодження енергетичних об'єктів, Україні вдалося забезпечити відносну стабільність інтернет-з'єднання та мобільного зв'язку. Використання резервних каналів комунікації, альтернативних джерел енергопостачання та підтримка міжнародних партнерів сприяли оперативному відновленню мереж і збереженню цифрової взаємодії між регіонами.

Попри позитивну динаміку, розвиток цифрової економіки супроводжується низкою проблем: дефіцитом інвестицій, міграцією висококваліфікованих кадрів, зростанням кіберзагроз і нерівномірністю цифрового розвитку регіонів. Поглиблення цифрового розриву може посилювати соціально-економічні дисбаланси, що потребує комплексної державної політики та регіональної підтримки.

Водночас воєнний стан став каталізатором прискореної цифрової трансформації та переосмислення стратегічних напрямів розвитку. У довгостроковій перспективі особливого значення набуває інтеграція України до європейського цифрового економічного простору як складова післявоєнного відновлення [5]. Поглиблення цифрової співпраці з ЄС може сприяти модернізації економіки, впровадженню спільних стандартів і підвищенню конкурентоспроможності держави.

Отже, цифрова економіка України в умовах воєнного стану не лише зберегла свою функціональність, а й стала одним із ключових чинників національної стійкості. Її подальший розвиток потребує системних інвестицій у цифрову інфраструктуру, освіту, кібербезпеку та інноваційні технології. Саме цифровізація може стати одним із головних драйверів повоєнного відновлення та формування конкурентоспроможної моделі економічного розвитку України.

Список використаних джерел:

1. Ivanova N. Digital transformation of Ukraine: impact on the economy, quality of life and achievement of sustainable development goals. *Економіка та суспільство*. 2024. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2024-1-9>
2. Ivantsov S. Features of the digital economy development in Ukraine under the war conditions. *Агросвіт*. 2025. № 4. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-4-25>
3. Porter M. T., Tomashevskaya V. The Impact of Digital Divide on the Economic Development of Ukrainian Regions in the Conditions of War. *Статистика України*. 2025. № 1. DOI: [https://doi.org/10.31767/su.1\(108\)2025.01.05](https://doi.org/10.31767/su.1(108)2025.01.05)
4. Burka B. O., Shkoda M. S. Development of E-commerce in Ukraine under conditions of digital transformation, mobile technologies, and economic instability caused by military actions. *Management and Administration*. 2024. № 6. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.6.1>
5. Shevchenko I., Ukhova N. Advancing European digital economic integration in the context of Ukraine's post-war recovery. *Journal of European Economy*. 2025. № 2. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2025.02.211>
6. Олійник Т. Г. Цифрова трансформація аграрного сектору економіки в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови. *Вісник аграрної науки*. 2025. № 1. С. 12-18.

Abstract: *The paper analyzes the state and features of the development of Ukraine's digital economy under martial law. The role of digital technologies as a strategic tool for ensuring economic stability and continuity of public administration after a full-scale invasion is studied. The adaptation mechanisms of the IT sector, the transformation of the e-commerce industry and measures to maintain the stability of the digital infrastructure are considered. Key challenges are identified, in particular, the lack of investment, migration of human capital and increased cyber threats. It is substantiated that further digital transformation and integration into the European economic space are determining factors for successful post-war recovery and increasing the global competitiveness of the state.*

Keywords: *digital economy, martial law, digitalization of public services, IT sector, e-commerce, digital resilience, post-war recovery, cybersecurity.*

Науковий керівник:
Шишпанова Н. О.,
канд. екон. наук, доцент кафедри
публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки
Миколаївський національний аграрний університет

УДК 35:004:321.7

Електронні консультації як інструмент електронної демократії

Кудін Костянтин,

здобувач вищої освіти спеціальності ДЗ «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: У роботі проведено аналіз функціонування електронних консультацій як одного з найважливіших інструментів сучасної електронної демократії в Україні. Досліджено роль цифрових платформ у забезпеченні прозорого управління та залученні різних груп населення, включаючи молодь та осіб з інвалідністю, до процесів прийняття державних рішень. Особливу увагу приділено ефективності електронних сервісів в умовах воєнного стану, коли традиційні форми громадської участі є ускладненими. Визначено ключові вимоги до технічної надійності інтерфейсів, необхідність забезпечення зворотного зв'язку та критичну важливість кібербезпеки для підтримки високого рівня довіри громадян до цифрових інструментів взаємодії з органами влади.

Ключові слова: електронні консультації, електронна демократія, цифровізація, публічне управління, прозорість влади, громадянська участь, воєнний стан, кібербезпека.

Електронні консультації сьогодні стають одним із найважливіших інструментів, через які громадяни можуть впливати на роботу органів влади. В умовах активної цифровізації суспільства вони перетворюються не просто на додатковий канал комунікації, а на повноцінний механізм участі населення в управлінні державою. Завдяки таким сервісам люди отримують можливість висловлювати свою думку, подавати пропозиції та брати участь в обговореннях законів, місцевих програм та державних ініціатив, не виходячи з дому. Це особливо актуально для молоді, людей з інвалідністю, громадян, які проживають у віддалених населених пунктах або тимчасово перебувають за кордоном.

Метою дослідження є аналіз функціонування електронних консультацій, їх ролі у формуванні прозорого управління та розвитку електронної демократії в Україні.

Цифрові сервіси державних і місцевих органів влади дають можливість громадянам швидко передавати свої пропозиції та бачити, як їх розглядають у